

Голові спеціалізованої вченої ради
Д 64.858.01 в Харківському регіональному
інституту державного управління
Національній академії державного
управління при Президентові України,
доктору наук з державного управління,
професору Карамішеву Д.В.

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора наук з державного управління, доцента Писаренка В'ячеслава Петровича на дисертацію Марехіна Сергія Володимировича «Управління якістю в місцевих органах влади в Україні», подану до захисту в спеціалізовану вчену раду Д 64.858.01 Харківського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління

Актуальність теми дисертації. Україна сьогодні переживає складний період становлення нової системи публічного управління. Прагнення до європейської інтеграції та демократизації політичної та адміністративної системи змушує запроваджувати нові підходи до державного будівництва, засновані на принципах прозорості та підзвітності органів державної влади перед населенням, соціальної спрямованості їхньої діяльності, соціального діалогу та партнерства. Використання зазначених принципів повинно суттєво змінити систему державного управління, зробити її такою, що реагує на зміни, які відбуваються в суспільстві та навколишньому середовищі та підвищити якість діяльності органів влади та публічних послуг, що надаються ними. В той же час великою проблемою стає встановлення показників і критеріїв такої якості.

Відзначимо, що проблема якості у публічному управлінні сьогодні є однією з найважливіших в контексті розуміння сутності та функцій сучасної держави. Вона охоплює більшість аспектів процесів прийняття та реалізації

управлінських рішень, виступає основою для визначення форм і методів управлінської діяльності, відображає закономірності, відносини і взаємозв'язки між окремими елементами управлінської системи, характеризує рівень і характер відносин з зовнішніми суб'єктами. Саме тому, дослідження проблем управління якістю повинні носити комплексний характер, що передбачає врахування і правових, і організаційних, і кадрових аспектів діяльності органів влади, приділення уваги соціальним, економічним, політичним і багатьом іншим ефектам. Особливу значущість проблема управління якістю набуває на рівні місцевих органів влади, які з одного боку, є своєрідними посередниками у відносинах між центральними органами влади та мешканцями окремих адміністративно-територіальних утворень, а з іншого – безпосередніми реалізаторами реформ у різних сферах, які ініціюються керівництвом держави.

У зв'язку з цим дисертаційне дослідження Марехіна С. В. «Управління якістю в місцевих органах влади в Україні» є своєчасним та назрілим. Про актуальність теми свідчать і численні гострі наукові і політичні дискусії навколо проблем управління якістю в органах публічної влади, що чиняться як в Україні, так і за її межами. Значущість і прикладний характер дисертаційного дослідження підтверджує й використання основних положень дисертації в науково-дослідних роботах «Публічне урядування у сучасній державі» (державний реєстраційний номер 0112U001159) та «Підвищення ефективності механізму організації публічного управління на регіональному та місцевому рівнях» (0116U003318), що виконувались кафедрою політології та філософії Харківського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентіві України.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та практичних рекомендацій, сформульованих у дисертації. Основні положення й висновки дисертаційного дослідження відповідають чинним вимогам Міністерства освіти і науки України, що висуваються до

дисертаційних робіт. У дисертації успішно досягнуто поставлену мету, що полягає в теоретичному обґрунтуванні та розробці практичних рекомендацій щодо вдосконалення управління якістю в місцевих органах влади в Україні.

Виходячи з поставленої мети автор успішно вирішує комплекс наукових завдань, до яких належать такі: визначення теоретичних засад управління якістю в місцевих органах влади; узагальнення зарубіжного досвіду управління якістю в органах влади; з'ясування основних проблем управління якістю в місцевих органах влади в Україні; пропонування моделі системи управління якістю в місцевих органах влади; розробка механізму удосконалення управління якістю в місцевих органах влади в Україні; розробка методичного підходу до оцінювання управління якістю в місцевих органах влади.

Для вирішення зазначених завдань і отримання необхідних результатів дисертант використовує низку наукових методів дослідження: абстрагування та узагальнення – для виявлення тенденцій розвитку публічного управління; аналіз і синтез – для узагальнення сучасних західних теорій щодо управління якістю, аналізу можливостей використання місцевими органами державної влади технологій, розроблених для приватних організацій; індукції – для визначення можливостей щодо адаптації передового зарубіжного досвіду у сфері управління якістю в органах влади до умов України; порівняння – для виявлення особливостей різних підходів до вдосконалення управління якістю в органах влади); моделювання – для розроблення моделі управління якістю в місцевих органах влади в Україні; соціологічного опитування – для виявлення проблем у діяльності місцевих органів влади.

Сформульовані дисертантом наукові положення, висновки та рекомендації достатньо обґрунтовані, підтверджені комплексним аналізом наукової та спеціальної літератури, значним масивом емпіричного та аналітичного матеріалу. В роботі широко використовуються розробки вітчизняних і закордонних вчених з питань управління якістю в органах публічної влади, методичних підходів до її оцінки та підвищення.

Структура дисертаційної роботи є логічною. Висновки за розділами та загальні висновки дисертації достатньо аргументовані та логічно сформульовані, ґрунтуються на проведеному дослідженні й отриманих результатах.

Наукове значення дисертаційного дослідження, достовірність і новизна наукових положень підтверджуються теоретичною обґрунтованістю вихідних позицій дослідження, апробацією його результатів під час проведення науково-комунікативних заходів. Достовірність результатів і рекомендацій, сформульованих у дисертації, базується на науковій методології і застосуванні сучасних прийомів проведення досліджень з державного управління.

До найбільш важливих результатів, що характеризують наукову новизну дослідження, належать такі:

розроблено механізм удосконалення управління якістю в місцевих органах влади в Україні, що ґрунтується на упровадженні принципів всеохоплюючого управління якістю й нового публічного менеджменту, передбачає використання спеціального інформаційного забезпечення з управління якістю, зміну організаційної культури, зовнішній і внутрішній моніторинг, налагодження співробітництва з внутрішніми і зовнішніми стейкхолдерами щодо підвищення якості публічних послуг (стор. 125);

запропоновано концептуальну модель системи управління якістю в місцевих органах влади (стор. 129);

удосконалено методичний підхід до самооцінки управління якістю в місцевих органах влади (стор. 157-165);

дістало подальшого розвитку узагальнення наукових підходів до розуміння управління якістю в місцевих органах влади (стор. 23-24), визначення основних проблем з управління якістю в місцевих органах влади в Україні (стор. 99-122), а також методичний підхід до упровадження організаційної культури якості в місцевих органах влади (стор. 173-178).

У сукупності отримані наукові результати вирішують важливе науково-

прикладне завдання, що полягає в обґрунтуванні теоретичних положень, визначенні передумов та основних заходів з удосконалення управління якістю в місцевих органах влади в Україні.

Практичне значення одержаних результатів дослідження обумовлено їх прикладним характером, а також впровадженням у практичну діяльність виконавчих органів Харківської міської ради Харківської області (довідка № 2451 від 21 грудня 2016 р.) і Головного управління Державної фіскальної служби України в Харківській області (довідка № 11/20-40-04-02-28 від 1 лютого 2017 р.). Висновки та пропозиції щодо оцінки та удосконалення управління якістю в місцевих органах влади, сформульовані у дисертаційній роботі, можуть бути використані при розробці практичних заходів суб'єктами публічного управління, а також у навчальному процесі при підготовці, перепідготовці та підвищенні кваліфікації фахівців у сфері публічного управління.

Оцінка повноти викладення дослідження в опублікованих роботах. Теоретичні положення і практичні рекомендації, що сформульовані в дисертаційній роботі, достатньою мірою відображені в публікаціях автора, всі з яких, за винятком однієї, є одноосібними. Результати дисертаційного дослідження висвітлено в 11 публікаціях, серед яких 6 – у наукових фахових виданнях з державного управління.

Ідентичність змісту автореферату і основних положень дисертації. Аналіз змісту автореферату та дисертації підтверджує ідентичність структури, логіки викладання матеріалу, відповідність основних положень та висновків за розділами. Зміст автореферату дисертації, основних положень та висновків самої роботи є ідентичним. Оформлення дисертації та її автореферату здійснено відповідно до чинних вимог Міністерства освіти і науки України.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації. Оцінюючи дисертаційне дослідження в цілому позитивно, можна зробити певні зауваження та вказати на деякі дискусійні положення роботи.

1. У роботі недостатньо використані здобутки вітчизняних науковців в сфері державного управління щодо управління якістю в органах влади, зокрема, таких як І. Бригілевич, Т. Булковський, І. Олійченко, П. Підгаєць, О. Поліщук, Д. Сухінін та інші, хоча вони і вказані у вступі у якості відомих фахівців, які займалися даною проблематикою.

2. На стор. 25. автор абсолютно слушно зазначає, що органи влади надають послуги досить специфічного виду – публічні послуги. Але при цьому надалі не визначає у чому саме полягає їх «специфічність».

3. Першим пунктом наукової новизни автор називає розробку механізму удосконалення управління якістю в місцевих органах влади в Україні. Між тим, в роботі відсутнє графічне представлення даного механізму та його детальне описання.

4. Не всі завдання, які поставлені у меті найшли своє втілення у науковій новизні одержаних результатів. Це стосується завдання «узагальнити зарубіжний досвід управління якістю в органах влади з метою розробки пропозицій щодо можливості його адаптації до умов України».

5. У п. 1.2, в якому розглядаються різні підходи до трактування всеохоплюючого управління якістю, доцільно було б навести порівняльну таблицю цих підходів. Те ж саме стосується і моделей управління та оцінювання якості, що розглядаються у п. 2.1.

6. Одним з основних результатів дисертаційної роботи є запропонований автором методичний підхід до самооцінки управління якістю в місцевих органах влади, що докладно розглядається у п. 3.3. Але робота лише б виграла, якщо б даний підхід пройшов практичну апробацію в одному чи декількох місцевих органах влади, що автором наразі не було зроблено.

Але в цілому зазначені дискусійні положення та зауваження не знижують загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи.

Загальний висновок по дисертаційній роботі. Дисертаційна робота є завершеним науковим дослідженням, що вирішує важливе науково-

прикладне завдання обґрунтування теоретичних положень, визначення передумов та основних заходів з удосконалення управління якістю в місцевих органах влади в Україні.

Робота повністю відповідає вимогам, що ставляться до дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління, а саме: в ній означена актуальність обраної теми дослідження, сформульовані наукові положення, висновки й рекомендації є обґрунтованими, достовірними, вони містять наукову новизну та готові до практичного використання. Зміст автореферату і дисертації є повністю ідентичними.

Виходячи з вищевикладеного можна зробити загальний висновок, що дисертаційна робота Марехіна Сергія Володимировича на тему «Управління якістю в місцевих органах влади в Україні» повністю відповідає чинним вимогам Міністерства освіти і науки України та «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління.

Офіційний опонент:

професор кафедри публічного управління та адміністрування Полтавської державної аграрної академії, доктор наук з державного управління, доцент

В. П. Писаренко